

Reformok a szak- és a felnőttképzésben

Lapunknak nyilatkozó Kiss Péter miniszter Úr elmondta, hogy egyik legfontosabb reformlépésnek tekinti, hogy a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló törvény a szakképzés irányítását a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (SZMM) feladatkörébe sorolta. A foglalkoztatáspolitikával összehangoltan kerül fejlesztésre a szakképzés és a felnőttképzés annak érdekében, hogy a mesterségesen deformált képzési struktúrát a gazdaság szereplőinek fokozottabb bevonásával tudják átalakítani. Ennek eredményeként egy új szerkezetű szakképzés szolgálhatja a résztvevők egész életen át tartó tanulását. Ez biztosíthatja a munkaerő-piaci igényekhez igazodó szakképesítés megszerzését és a sikeres elhelyezkedést.

A kormányzati struktúra változásából és az OKM-SZMM között létrejött megállapodásból következően a szakképzést, felnőttképzést szabályozó törvények és rendeletek egymással való összehangolása szükséges. A módosítások előkészítése folyamatban van, és várhatóan 2007. január 1-jétől lépnek hatályba a változások.

A szakképzés-fejlesztési stratégia legfontosabb területei:

- a „megrendelő” igényeihez igazodó szakképzés,
  - hatékonyság, vagyis a rendelkezésre álló erőforrások ésszerűbb hasznosítása,
  - információrendszer, a megalapozott döntések érdekében.
- A szakképzés-fejlesztési stratégia megvalósítását az elkövetkező években is fontos feladatnak tartom, mivel tartalmazza azokat a további reformlépéseket, amelyek szükségesek a szakképzés és a munkaerőpiac összehangolásához.

Reformok a szakképzésben

A stratégiát és az Új Magyarország programot figyelembe véve a következő reformlépések várhatók a szakképzésben. Szorosabb együttműködést tervezünk a gazdaság szereplőivel, és a gazdasági kamarákkal a szakképzési rendszer átalakításában. A gazdaság szereplői azonban nemcsak a munkáltatók, hanem a munkavállalók is. A szakképzésben a gazdasági kamaráknak pedig vannak olyan feladatai, amelyek megoldásában együtt kell működniük a szociális partnerekkel. Emellett több állami feladatot át kívánunk adni a gazdasági kamaráknak. Mivel a gazdaság szereplői egyre több fórumon kapcsolódhatnak be a szakképzéssel kapcsolatos döntésekbe, például a szakmai tanácsadó testületekben meghatározó szerepük van, azt várjuk, hogy ezek a testületek egyre erősebbek lesznek, és mind határozottabban fogják hallatni szavukat a szakképzéssel kapcsolatos intézményi szintű döntésekben.

Előkészítettük az együttműködést erősítő jogszabályokat:

- A nívódíj odaítélésére vonatkozó rendelettervezet elkészült, a pályázatok kiírására 2007-ben kerül sor.
- Törvénymódosítással differenciáltuk a tanulószződés alapján járó pénzbeli juttatást. A tanulószződéssel gyakorlati képzésben résztvevők a minimálbér plusz 20%-ával magasabb juttatást kapnak akkor, ha hiány-szakképesítésre iskolázták be őket. A hiány-szakképesítések körének meghatározása régióként történik, az ezekről készült lista pedig még ebben az évben rendeletben jelenik meg.
- Rendeletet adunk ki a felsőoktatási intézmények pályakövetési rendszeréről a szakiskolák, a szakközépiszkolák és a felsőfokú szakképzés vonatkozásában.

A kormányhatározatnak megfelelően biztosítjuk, hogy legkésőbb 2008. év végéig valamennyi szakképzést folytató intézmény alkalmazhassa – az Európai Unió szakképzési minőségbiztosítási keretrendszerének (CQAF) figyelembevételével kialakított – minőségbiztosítási rendszert. A Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) II. keretében támogatni tervezzük azokat a szakképző intézményeket, amelyek bevezetik ezt a rendszert.

Az NFT II. Emberi Erőforrások Fejlesztése Operatív Program (EMEROP) és Humán Infrastruktúra Operatív Program (HIOP) keretében 2007–2013 között további 30–40 TISZK-et (Térségi Integrált Szakképző Központ) tervezünk létrehozni, több mint 100 milliárd Ft ráfordítással.

Cél, hogy a szakképzés finanszírozása a szakképző iskolák eredményeihez igazodjon. Az iskolai és az azon kívüli képzésben megszerzett szakképesítések közötti egyenértékűséget biztosítja az egységes értékelési rendszer. Fontos, hogy bármilyen képzésből kikerülő részére átadott vizsgabizonyítványnak azonos munkaerő-piaci „értéke” legyen. Erre egy országosan egységes értékelési rendszer bevezetése adhat megoldást. Az EU

célkitűzésnek megfelelően a szakképzésben résztvevő fiataloknak az ismereteket idegen nyelven is el kell tudniuk sajátítani. Ennek egyenes következménye, hogy az őket tanító tanárok nyelvi fejlesztésére is szükség van.

Fejlesztés a felnőttképzésben

Az NFT Emberi Erőforrások Fejlesztése Operatív Programjában a szakképzésre és a felnőttképzésre évente a jelenlegi források 2–3-szorosa áll az ország rendelkezésére. Ezeket a hatalmas összegeket csak egy megfelelően szabályozott, és ellenőrzött intézményhálózat képes felhasználni. Ennek érdekében elsősorban a felnőttképzés jogi szabályozórendszerét kívánjuk folyamatosan fejleszteni. Az első lépések között szerepel az intézmények állami minőségbiztosítási rendszerének, az akkreditációnak a „finomhangolása”. A jövőben elő kívánjuk írni, hogy csak olyan intézményt lehessen akkreditálni, amelynek legalább egy akkreditált programja is van, sőt állami képzési támogatást is csak akkreditált programra lehessen igénybe venni.

Az akkreditációs rendszer jelenleg túlzottan a képzési, intézményvezetési, intézményszervezési folyamatokra koncentrál, és kevesebb figyelmet fordít az eredményességre. A képzések hatékonyságának növelése érdekében olyan komplex mutatórendszer kidolgozásához fogunk hozzá, amely hű képet ad a felnőttképzési intézmény tényleges eredményességéről, és a javuló vagy romló tendenciákról. E törekvésünkben közvetlen elvi és gyakorlati támogatást kapunk az uniós szinten közös ún. Európai Minőségbiztosítási Keretrendszer (CQAF), melynek hazai felnőttképzési adaptációja középtávú terveink között szerepel.

Hasonlóan fontos lépésnek tartom a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzését. Ha pontosan megfogalmazzuk, hogy milyen képzési dokumentumok vezetését várjuk el minden intézménytől, ha pontosítjuk a kötelezően megkötendő felnőttképzési szerződések tartalmát, szabályozzuk a szakmai gyakorlatok szervezésének feltételeit, továbbá ellenőrizzük is, az egyértelmű helyzetet fog teremteni.

Reagálás az igényekre – a piac szereplőinek ösztönzése

A felnőttképzés – rugalmasságánál, gyors reagáló képességénél, valamint át-, és továbbképző funkciójánál fogva – könnyebben reagál a munkaerőpiac „napi” igényeire.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy e területen nincs szükség összehangoló tevékenységre, mert a felnőttképzési kínálat sem felel meg – sem szerkezetében, sem tartalmában – a munkaerő-piaci elvárásoknak. A felnőttképzési intézményrendszer döntő többségében nem állami, vagy önkormányzati irányítású, ezért a képzések és a munkaerő-piaci igények összehangolásában a legfontosabb állami eszköznek a képzési támogatásokat tartjuk. A jövőben is folytatjuk és erősítjük azt a gyakorlatot, mely szerint a pályázati feltételek meghatározása, a támogatási szerződések megkötése során kikötjük, hogy képzésbe csak az kerülhet, akinek azt követően – biztosított a munkába állása (munkahellyel nem rendelkezők esetén), vagy

- garantált a munkahelyének megtartása (preventív képzések), vagy
- a jövőben létesülő munkahelyen lesz állása, és e munkahely igényeinek megfelelő felkészítést kap (beruházásösztönző állami támogatásokhoz kapcsolódó képzési támogatások).

A munkaügyi központok és a Foglalkoztatási Hivatal által szervezett „Lépj egyet előre!” programban is csak olyan szakképesítések megszerzését támogatjuk, amelyeket a munkaerőpiac igényel. Természetesen e területen is élünk a jogi szabályozás adta lehetőségekkel. A tervezett változtatások célja a képzési piac szereplőinek ösztönzése a megfelelő képzési struktúra és tartalom kialakítására. A munkáltató tudja, hogy milyen képzettségű, milyen ismeretekkel rendelkező munkaerőre van szüksége. Ezért meg kívánjuk könnyíteni a szakképzési hozzájárulás saját munkavállalók képzésére fordítható részének felhasználását, a mikro-, kis- és középvállalkozások esetében pedig növelni tervezzük az e célra fordítható részt.

Az új, modulrendszerű OKJ bevezetése érinti mindazokat a felnőttképzési intézményeket, amelyek államilag elismert szakképesítések megszerzésére készítene fel. Az új OKJ szerkezete, a kiadásra kerülő szakmai és vizsgakövetelmények tartalma a munkaerőpiac elvárásainak messzemenő figyelembe vételével került, illetve kerül kialakításra.

Sokkal szorosabb kapcsolatra törekszünk a munkáltatók (érdek) képviselői szervezeteivel, kiemelten a kamarákkal. Az elképzelések szerint a kamarák nagyobb felelősséget vállalnak majd a felnőttképzésben, a gyakorlati képzések kialakításában, illetve a szakmai vizsgabizottságok munkájában.

Kiss Péter, szociális és munkaügyi miniszter